

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 4 december 2020
(OR. en)

Interinstitutionellt ärende:
2018/0170 (COD)

10008/1/20
REV 1 ADD 1

GAF 35
FIN 520
CODEC 705
PARLNAT 129

RÅDETS MOTIVERING

Ärende: Rådets ståndpunkt vid första behandlingen inför antagandet av Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU, Euratom) nr 883/2013, vad gäller samarbete med Europeiska åklagarmyndigheten och effektiviteten i utredningar vid Europeiska byrån för bedrägeribekämpning

- Rådets motivering
- Antagen av rådet den 4 december 2020

I. INLEDNING

1. Den 23 maj 2018 förelade kommissionen Europaparlamentet och rådet ett förslag till förordning om ändring av förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) vad gäller samarbete med Europeiska åklagarmyndigheten och effektiviteten i Olafs utredningar (Olaf-förordningen). Förslaget grundar sig på artikel 325 i EUF-fördraget (ordinarie lagstiftningsförfarande).
2. Revisionsrätten avgav sitt yttrande nr 8/2018 den 15 november 2018¹.
3. Vid plenarsammanträdet den 16 april 2019 antog Europaparlamentet en lagstiftningsresolution med sin ståndpunkt vid första behandlingen². Resolutionen innehåller 140 ändringsförslag och bygger på betänkandet från budgetkontrollutskottet och yttrandena från utskottet för rättsliga frågor och utskottet för medborgarliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor.
4. Arbetsgruppen för bedrägeribekämpning har diskuterat ärendet vid ett flertal möten mellan juni 2018 och maj 2019. Den 12 juni 2019 antog Coreper ett mandat att inleda förhandlingar med Europaparlamentet³.
5. Sedan november 2019 har det hållits flera tekniska möten, både fysiska och virtuella, med Europaparlamentet, där ett stort antal frågor har lösts. En överenskommelse om kompromisstexter och principiella överväganden nåddes vid ett politiskt trepartsmöte den 26 juni, vilket följdes av förtydliganden som gjordes vid ytterligare några tekniska möten i juli.
6. Coreper godkände det slutliga kompromissförslaget den 30 september 2020⁴.

¹ EUT C 42, 1.2.2019, s. 1.

² Dok. 8570/19.

³ Dok. 10095/19.

⁴ Dok. 11108/20 + ADD1 + COR 1.

II. SYFTE

7. Syftet med detta förslag är främst att anpassa Olaf-förordningen för att säkerställa ett smidigt samarbete mellan Olaf och Europeiska åklagarmyndigheten, som förväntas bli operativ i början av 2021. Dessutom syftar förslaget dels till att åtgärda de största bristerna när det gäller effektiviteten i Olafs utredningar, såsom bristande tillgång till bankkontotransaktioner och tillåtligheten av Olafs rapporter och rekommendationer i nationella förfaranden, dels till att förtydliga vissa förfaranderegler.

III. ANALYS AV RÅDETS STÅNDPUNKT VID FÖRSTA BEHANDLINGEN

A. Förfarande

8. Europaparlamentet och rådet förde förhandlingar i syfte att nå en överenskommelse i samband med utarbetandet av rådets ståndpunkt vid första behandlingen ("tidig överenskommelse vid andra behandlingen"). Rådets ståndpunkt vid första behandlingen avspeglar det kompromisspaket som de båda medlagstiftarna, med stöd av kommissionen, kommit överens om.

B. Sammanfattning av de viktigaste förbättringarna

9. De viktigaste förbättringarna kan sammanfattas enligt följande:
 - Privatägda enheter (artiklarna 3.5 och 4.2 a): När det gäller externa utredningar kommer Olaf i enlighet med lämpliga rättsliga garantier att få tillgång till privatägda enheter i den utsträckning de används i arbetssyfte och på samma villkor som nationella utredningsmyndigheter. När det gäller interna utredningar hänvisas det till de beslut som antagits av relevant institution, organ eller byrå.

- Tillgång till bankkontotransaktioner (artikel 7.3, 7.3a och 7.3b): Man har enats om en kompromisstext som begränsar Olafs rätt till tillgång till den som gäller för nationella utredare som har tillgång till bankkonton.
- Tillsynsansvarig för rättssäkerhetsgarantier (artiklarna 9a och 9b): Man har enats om en oberoende funktion som organisatoriskt ska tillhöra Olafs övervakningskommitté. Den tillsynsansvariges uppgifter omfattar även de regler som är tillämpliga på Olafs utredningar, särskilt förfarandekrav och grundläggande rättigheter. Den tillsynsansvarige kan utfärda rekommendationer till Olafs generaldirektör.
- Tillgång till Olafs rapporter (artikel 10.3b): Den berörda personen får begära tillgång till Olafs slutliga rapport på villkor att de berörda nationella myndigheter som genomför de efterföljande nationella förfarandena inom tolv månader ger sitt uttryckliga samtycke.
- Tillåtlighet av bevis (artikel 11): Tillåtligheten av Olafs rapporter som bevis i administrativa förfaranden och kommunikationen med Olaf om problem i samband med tillåtligheten har stärkts.
- Strängare rättssäkerhetsnormer för Olafs utredningar till stöd för Europeiska åklagarmyndigheten (artikel 12e.3): Efter ett yttrande från Olafs övervakningskommitté begärde Europaparlamentet att Olaf skulle tillämpa samma rättssäkerhetsnormer som dem som tillämpas i brottsutredningar för att skydda tillåtligheten av bevis som inhämtas i efterföljande straffrättsliga förfaranden. Enligt den kompromiss som nåtts ska Europeiska åklagarmyndigheten ha ett nära samarbete med Olaf för att säkerställa att rättssäkerhetsnormerna iakttas, utan att Olafs mandat utvidgas.

- Samarbete mellan Olaf och Europeiska åklagarmyndigheten (artiklarna 12b–12g):
Man har nått en kompromiss som innebär att Olaf måste få Europeiska åklagarmyndighetens samtycke för kunna genomföra kompletterande utredningar. Europeiska åklagarmyndigheten måste yttra sig, men har ingen skyldighet att motivera sina invändningar för Olaf.
- Övervakningskommittén (artikel 15): Övervakningskommitténs tillgång till Olafs ärendeakter har reglerats, vilket löser en långvarig tvist mellan de båda organen.
- Uppföljningsrapportering från medlemsstaternas myndigheter till Olaf (artiklarna 11 och 16): En förbättring har gjorts för att Olaf på ett bättre sätt ska kunna övervaka sina ärenden och identifiera brister.

IV. SLUTSATS

10. Rådets ståndpunkt vid första behandlingen återspeglar den rättvisa och välavvägda kompromiss som med kommissionens hjälp nåddes i förhandlingarna mellan rådet och Europaparlamentet. Många omstridda punkter har lösts, med beaktande av mycket känsliga frågor som rör skillnaderna mellan de nationella straffrättsliga förfarandena och utredningsstrukturerna i unionens medlemsstater. Båda syftena med att ändra Olaf-förordningen har uppnåtts, nämligen att dels sörja för ett gott samarbete mellan Olaf och Europeiska åklagarmyndigheten, dels förbättra ett antal förfarandemässiga aspekter för att Olaf ska kunna genomföra sina utredningar på ett effektivare sätt.
